

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย*

RELATIONSHIP BETWEEN MANAGEMENT SKILLS AND SUPER LEADERSHIP AMONG
LEADERS OF INFORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION ADMINISTRATORS IN
LOPBURI UNDER THE OFFICE OF INFORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION

¹ถาวร ตั้งชันติวิริยะ Tavorn Thangkentiviriya ²ไตรรัตน์ สิทธิทูล Tirirath Sithitool

^{1,2}วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม Siam Technology College, Thailand

Corresponding Author E-mail: tavorn@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี 2) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษากับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี มีประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 160 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie and Morgan และการสุ่มแบบง่าย ใช้อำเภอในจังหวัดลพบุรีเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี และมีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารและภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีเป็นแนวทางในการบริหารงานได้ดียิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, ผู้บริหาร, การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Abstract

The purposes of the research were 1) To study educational institution administration skills of non-formal education center administrators and informal education in Lopburi. 2) to study the leadership over the leaders of the center administrators for non-formal education and informal education in Lopburi. and 3) to study the relationship between school administration and leadership over non-formal education administrators and informal education in Lopburi. The population used in this research were teachers, non-formal education centers and informal education. In Lopburi in the academic year 2017, 160 people were sampled using the sample size comparison table of R.V. Krejcie and Morgan and simple randomness to find the proportions according to the sample size of R.V. Krejcie and Morgan. By using the district in Lopburi Province as a layer to divide a sample of 112 people. Tools used in this research It was a questionnaire to study the relationship between managerial skills and superior leadership among center administrators for non-formal education and informal education. Lopburi Province Under the Office of the Promotion of Non-Formal and informal education. The statistics used in the research were frequency, percentage, mean, standard deviation. Pearson's Correlation Coefficient. The results of the research were as follows: 1) Administrative skills of center administrators for non-formal education and informal education. Lopburi Province Under the Office of the Promotion of Non-Formal and informal education the overall picture is at a high level. 2) Leadership over leaders of center administrators for non-formal education and informal education Lopburi Province Under the Office of the Promotion of Non-Formal and informal education Overall, it is at the highest level. The relationship between managerial skills and superior leadership among center administrators for non-formal education and informal education. Lopburi Province Under the Office of the Promotion of Non-Formal and informal education Had a moderate relationship in the opposite direction the results of this research show that Executive leadership skills and leadership over executive leadership are at high levels in all areas. Can be a good role model, a guideline for better management.

Keywords: Management Skills, Super Leadership Among Leaders, Administrators, Informal and Non-Formal Education

บทนำ

การศึกษาไทยในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาตามบริบทของการจัดการศึกษาอันเป็นไปตามแผนการศึกษาของชาติคือ พัฒนาคน พัฒนาคู่มือ และพัฒนาสังคม ในหลากหลายรูปแบบที่เน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐและเอกชน (ประหยัด พิมพ์า, 2561) เพราะปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และที่สำคัญคือการศึกษา เพราะสังคมแห่งการศึกษานั้นมีการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบให้เข้ากับสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการพัฒนาคน สังคมและประเทศชาติ ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการปรับเปลี่ยนบริบทที่เรียกว่า พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา 2547 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 79 ระบุว่าให้ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งมีหน้าที่พัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดี และมีคุณธรรมจริยธรรมวิชาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เกิดประสิทธิภาพและความก้าวหน้า เหตุนั้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารนั้นมีความจำเป็นในการบริหารจัดการศูนย์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลนั้นจึงต้องใช้ทักษะภาวะผู้นำที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

จากระบบงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี ทั้ง 4 งาน อันได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป และยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้บริหารศูนย์จำเป็นต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำในการปฏิรูปการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ บุคคลที่มีความสามารถในการบังคับบัญชาผู้อื่น โดยได้รับการยกย่องและยอมรับจากบุคคลอื่นเป็นผู้ทำให้บุคคลอื่นวางใจและให้ความร่วมมือ ความเป็นผู้นำหรือเป็นผู้มีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกหรือสั่งการบังคับบัญชา ประสานงานโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) เพื่อให้กิจการงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายนั้นเป็นภาวะผู้นำ ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่กระตุ้นให้การสนับสนุนให้คำแนะนำส่งเสริมและให้กำลังใจกับทุกขั้นตอนจนจัดว่าเป็นการให้ข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมจากภายนอกที่ทำให้เกิดการรับรู้จนทำให้สามารถเป็นผู้นำตนเอง โดยเปลี่ยนพฤติกรรมของตน จากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น ทำให้เกิดแนวคิดเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่จะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหน่วยงานมากขึ้น ในกระบวนการของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ที่มุ่งเน้นให้ในหน่วยงานเกิดภาวะผู้นำในตนเอง โดยเสริมสร้างให้เกิดรางวัลตามธรรมชาติ จากการปฏิบัติงานจนทำให้เกิดความรู้สึกที่จะให้เกิดความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยผู้นำจะเป็นแบบอย่างที่ดี ให้กำลังใจ แนะนำ เสริมแรง และช่วยวางเป้าหมาย ให้ผู้ตามมีอิสระในการคิดออกแบบงานด้วยตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ แสดงพฤติกรรมเป็นผู้นำให้เห็นชัด ซึ่งก่อให้เกิดภาวะผู้นำของตนเองในที่สุด (สำนักงาน กศน.จังหวัดลพบุรี, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี เพื่อให้ทราบถึงทักษะการบริหารและภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี และนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมของผู้บริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีคุณภาพตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารศูนย์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี
2. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารศูนย์กับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสานวิธี โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 160 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2560 จำนวน 112 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ R.V. Krejcie and Morgan (1970) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำ ด้านมนุษยสัมพันธ์ กระบวนการกลุ่ม การบริหารงานบุคคล การประเมินผล เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Likert (1967)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารฯ 7 ด้าน ได้แก่ การทำให้เป็นผู้นำตนเอง การแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของ Likert (1967)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานโดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2543)

3.3 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์แบบสอบถามตอนที่ 3 ระดับเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในจังหวัดลพบุรี อยู่ในระดับใด โดยค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยอาศัยแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2543)

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ (r)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 1) ความถี่ 2) ค่าร้อยละ 3) ค่าเฉลี่ย 4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทักษะการบริหารศูนย์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการประเมินผล ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านกระบวนการกลุ่ม ด้านมนุษยสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร	ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.53	0.61	มากที่สุด	1
2. ด้านมนุษยสัมพันธ์	3.47	0.59	มาก	5
3. ด้านกระบวนการกลุ่ม	3.53	0.60	มาก	4
4. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.71	0.58	มาก	3
5. ด้านการประเมินผล	4.30	0.52	มาก	2
รวม	3.91	0.58	มาก	

2. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการ

สนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรสร้างเป้าหมายด้วยตนเองตามลำดับ ดังในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี โดยรวมและเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร	ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหาร			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	4.81	0.56	มาก	1
2. ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	4.13	0.61	มาก	5
3. ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรสร้างเป้าหมายด้วยตนเอง	3.93	0.63	มาก	7
4. ด้านการสร้างรูปแบบความคิดทางบวก	4.31	0.60	มาก	2
5. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์	4.30	0.59	มาก	3
6. ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดย การสร้างทีมงาน	4.19	0.62	มาก	6
7. ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำ ตนเอง	4.30	0.59	มาก	4
รวม	4.28	0.60	มาก	

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารศูนย์กับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดลพบุรี

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่าง 0.46-0.63 ระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการกลุ่มกับด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้ผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กัน ระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.63$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการกลุ่มกับด้านด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.62$) ด้านมนุษยสัมพันธ์กับด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้ผู้นำตนเอง ด้านการประเมินผลกับด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้ผู้นำตนเอง และด้านการบริหารงานบุคคลกับด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้ผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.61$) ด้านภาวะผู้นำกับด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้ผู้นำตนเอง ด้านการบริหารงานบุคคลกับด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก และด้านการบริหารงานบุคคลกับด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.60$) และด้านการบริหารงานบุคคลกับด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้ผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง ($r_{xy} = 0.59$) ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี โดยรวม

ทักษะการบริหารของ ผู้บริหาร (X)	ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Y)						
	ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง (Y ₁)	ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้นำตนเอง (Y ₂)	ด้านการกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (Y ₃)	ด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก (Y ₄)	ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ (Y ₅)	ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน (Y ₆)	ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (Y ₇)
ด้านภาวะผู้นำ (X ₁)	0.54**	0.60**	0.46**	0.49**	0.56**	0.56**	0.56**
ด้านทางด้าน มนุษยสัมพันธ์ (X ₂)	0.46**	0.61**	0.55**	0.53**	0.56**	0.49**	0.53**
ด้านกระบวนการกลุ่ม (X ₃)	0.47**	0.63**	0.50**	0.62**	0.57**	0.46**	0.55**
ด้านการบริหารงานบุคคล (X ₄)	0.51**	0.59**	0.56**	0.60**	0.57**	0.60**	0.61**
ด้านการประเมินผล (X ₅)	0.52**	0.61**	0.54**	0.55**	0.55**	0.54**	0.46**
รวม	0.50**	0.61**	0.52**	0.56**	0.56**	0.53**	0.54**

** P < .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่สำคัญและนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ทักษะการบริหารศูนย์ของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารหรือการจัดการ การดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรอันเป็นเรื่องของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือร่วมใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรณี ใจเพิ่ม (2546) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ ศรีจำนงค์ (2549) ที่ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรา อุดมผล (2550)

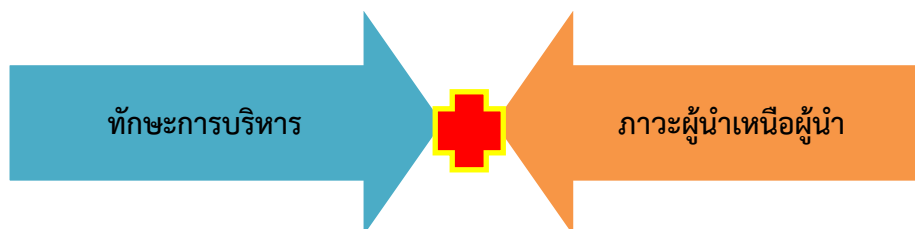
ที่ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารศูนย์ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในศูนย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองให้ผู้ตามสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยเปลี่ยนพฤติกรรมจากการตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่น การใช้สิ่งจูงใจภายนอก การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลภายนอกและมอบหมายงานให้เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ เพ็ชรพวง (2561) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์ตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารศูนย์ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารศูนย์กับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดลพบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกระบวนการกลุ่มกับด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กัน ระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีการขยายผลโดยการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ นิเทศ ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ทางวิชาชีพให้แก่ผู้อื่นและครูปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดอย่างเข้มงวดและสอดคล้องกับพิชัย ลิ้มเฉลิม (2560) ที่ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารศูนย์ตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์ มีความสัมพันธ์ทางบวก

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเป็นความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สรุปดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

จากภาพที่ 1 อธิบายได้ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2 ด้านที่สำคัญ ดังนี้

1. ทักษะการบริหาร ความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จากองค์กรอย่างรวดเร็วและถูกต้องโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ด้านภาวะผู้นำ กระบวนการที่บุคคลได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นให้เป็นผู้นำในกลุ่ม และมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มสามารถกระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน ให้กลุ่ม มีความเต็มใจ กระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ โดยมีความสำเร็จของกลุ่ม หรือองค์กรเป็นเป้าหมาย

1.2 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจธรรมชาติพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานและเหตุผลในการกระทำของบุคคลเหล่านั้น สามารถที่จะใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม เพื่อชักจูงใจให้เขาเหล่านั้นปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามเป้าหมายที่ต้องการ

1.3 ด้านกระบวนการกลุ่ม การทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน เพื่อให้กิจกรรมนั้น บรรลุจุดหมายปลายทาง ที่กลุ่มกำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารมีอิทธิพลต่อคนในกลุ่มและได้รับอิทธิพลจากคนในกลุ่ม ด้วยเช่นกัน

1.4 ด้านการบริหารงานบุคคล กลยุทธ์ตลอดจนกระบวนการในการจัดการบุคลากรในองค์กร ตามมิติต่างๆ เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินงานตามหน้าที่ของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเกิด ปัญหาให้น้อยที่สุด รวมถึงการพัฒนาให้บุคลากรมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

1.5 ด้านการประเมินผล กระบวนการประเมินค่าของผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ทั้งผลงานและ คุณลักษณะอื่นๆ ภายใต้การสังเกต จดบันทึกและประเมิน โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นระบบและ มาตรฐานแบบเดียวกัน มีเกณฑ์การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติให้ความเป็นธรรมโดยทั่วกัน

2. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ พฤติกรรมของผู้บริหารโดยเป็นผู้สอนและแนะนำให้ผู้ตามเกิดการพัฒนารอบความคิดเชิงเหตุผลและสร้างสรรค์ให้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองจนมีความมั่นใจ มีความเป็นอิสระ ในตน มีความเป็นผู้นำเกิดขึ้นในตนเอง

2.1 การทำให้เป็นผู้นำตนเอง การที่ผู้บริหารส่งเสริมและกระตุ้นให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ เหมาะสม ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์พัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจงานเพิ่มความรับผิดชอบ

2.2 การแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้นำตนเอง การที่ผู้บริหารมีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างที่ดี มี อิทธิพลต่อบุคคลด้วยการแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติในสิ่งที่ดีโดยการแสดงออกแนะนำส่งเสริมให้เป็นผู้มี บุคลิกภาพที่ดี มีความเฉลียวฉลาดและมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน

2.3 การกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การที่ผู้บริหารกระตุ้น สนับสนุน ช่วยเหลือให้เพิ่ม ความตระหนักและเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของตนเองและหน่วยงานก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ของหน่วยงาน

2.4 การสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก ผู้บริหารแสดงความคิดในทางสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี ต่อครูและหน่วยงาน ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับคนอื่นได้นำสิ่งที่เป็นประโยชน์และนำ ความก้าวหน้าและต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์

2.5 การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารมีการพัฒนาครูตามความต้องการและความสนใจ โดยการสร้างสัมพันธ์ที่ดีให้รางวัลแก่ครูที่ทำงานได้บรรลุเป้าหมาย

2.6 การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารสร้างทีมงานและมีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ร่วมงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและหลากหลายแนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทีม

2.7 การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารสร้างระบบความคิดให้เกิดความรัก ความศรัทธา ความประทับใจ กระตุ้นให้สร้าง ความสัมพันธ์อันดีต่อกันปลูกฝังให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนระเบียบวินัยและบรรทัดฐานการทำงานที่พึงปรารถนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการกระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน แก่ผู้ปฏิบัติงานให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเต็มใจและกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ โดยมีความสำเร็จขององค์กรเป็นเป้าหมาย

1.2 ด้านทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้ควรมีทักษะที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารความเข้าใจระหว่างผู้บริหารและผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อความเข้าใจและกระตุ้นบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งและเติบโตไปในทิศทางที่ตั้งเป้าหมายไว้

1.3 ด้านกระบวนการกลุ่ม ผู้บริหารควรมีความสามารถในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันเพื่อให้กิจกรรมนั้นบรรลุจุดหมายปลายทางที่องค์กรกำหนดไว้ ซึ่งผู้บริหารมีอิทธิพลต่อคนในกลุ่มและได้รับอิทธิพลจากคนในกลุ่มด้วยเช่นกัน

1.4 ด้านการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารควรมีความสามารถในการจัดการบุคลากร เพื่อให้บุคลากรสามารถดำเนินการทำงานตามหน้าที่ของตนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการพัฒนาให้บุคลากรมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

1.5 ด้านการประเมินผล ผู้บริหารควรมีความสามารถในการประเมินค่าของผู้ปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ภายใต้การสังเกตจดบันทึกและประเมิน โดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นระบบและมาตรฐานแบบเดียวกัน มีเกณฑ์การประเมินผลที่มีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติให้เป็นธรรมโดยทั่วกัน

1.6 ด้านการทำให้เป็นผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมการบริหารที่จะศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคลากรเพื่อแนะนำ ส่งเสริมให้บุคลากรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แสดงออกให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องและเหมาะสม สามารถเป็นผู้นำตนเองและผู้อื่นได้

1.7 ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้เป็นผู้ผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรมีอิทธิพลต่อบุคคลด้วยการแสดงพฤติกรรมของตนเองที่เป็นแบบอย่างที่ดีที่จะส่งเสริมให้บุคลากรนำไปเป็นแบบฉบับในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง

1.8 ด้านการกระตุ้นให้ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่กระตุ้น สนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือให้บุคลากรในหน่วยงานสามารถกำหนดเป้าหมายได้ด้วยตนเอง

1.9 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดเชิงบวก ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมที่จะกระตุ้นและให้ข้อเสนอแนะในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานตระหนักถึงปัญหาและวิธีแก้ไขอย่าง

มีเหตุผล สามารถตัดสินใจแนะนำแนวคิดอย่างเป็นระบบ

1.10 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือส่งเสริมให้บุคลากรมีความสามารถเพื่อจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้ร่วมงานให้พัฒนาตนเองตามความต้องการ

1.11 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรมีการพัฒนาตนเองและทีมงานสามารถตั้งคณะทำงานได้เป็นอย่างดี คำแนะนำและปรึกษาหารือเพื่อระดมความคิดระหว่างผู้ร่วมงาน เปิดโอกาสให้มีการแสดงความคิดเห็น

1.12 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ผู้บริหารควรมีพฤติกรรมในการสร้างความพึงพอใจ สร้างระบบความคิดให้บุคลากรเกิดความรัก ความศรัทธา ความประทับใจ ความรักดีและผูกพันต่อหน่วยงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับความสามารถของผู้บริหารในการวางแผนการกำหนดเป้าหมายแผนปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดลพบุรี สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นพรัตน์ ศรีจำนง. (2549). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.**
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประหยัด พิมพา. (2561). **การศึกษาไทยในปัจจุบัน. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด. 7(1). 242-249.**
- พรรณี ใจเพิ่ม. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหาร กับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏนครปฐม.**
- พัชรา อุดมผล. (2550). **ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.**
- พิชัย ลิ้มเฉลิม. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตราชชนรินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.**

-
- สำนักงาน กศน.จังหวัดลพบุรี. (2562). สำนักงาน กศน.จังหวัดลพบุรี. แหล่งที่มา <http://lopburi.nfe.go.th/nfelop/index.php> สืบค้นเมื่อ 30 พ.ย. 2562.
- โสภณ เพ็ชรพวง. (2561). การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.
- Likert, Rensis. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. In Reading in Fishbein. *Attitude Theory and Measurement*. New York: Wiley & Son.